

LANDA, Mariasun. *Haur eta Gazte Literaturaren Espainiako sari nazionala.*

G.E.

Urriaren 22 aldera zabaldu zen berria: lehenengo aldiz euskaldun batek irabazi zuela, alegia, "Haur eta Gazte Literaturaren Espainiako Sari Nazionala". Bat-batean zabaldu zen berria gure artean. Hain zuzen, lankide baitugu Irakasle Eskolan Mariasun Landa saritua. Benetan poztu zen jendea, poztu ginen denok.

Mariasun Landa, idazle txit ezaguna da Haur eta Gazte Literatur munduan. Asko idatzi du, liburu ugari ditu argitara emanak eta haietako hainbatek, aldeko edo moldezko saria jaso dute. Baina, dirudienez, sari nazional hau beharrezko zen haren ibilbide literarioari gailurra jartzeko. Mariasunen hitzak honeratzuz bere ibilbideari egin zaion aitoren gisa hartu duela esaten digu. Eta, begira nondik nora, hainbat alditan azken txanpara iritsi ondoren, lortu duen sari preziatua. Bost boto eskuratu omen zituen *Krokodiloa ohe azpian* liburuak. Finalisten artean luma kontsaktatuak: Victoria Perez Escriva: *Antes cuando Venecia no existía*, Jose Zafra: *Cuentos de cuando yo era* eta Agustín Fernández Paz: *Noite de voraces sombras*. *Noite de voraces sombras*.

Mari Jose Olaziregi izan da zortzi epaimahaikoen artekoa eta bere azalpenetan esaten duenez: "hasieratik amaiera arte denak testuarekin liluratuta egon direla" dio, "bazela garaia saria eskuratzekoa... Defentsa sutsua egin diogu Mariasun Landaren lanari", nahiz mahaia itzulpena irakurri zuen, ez baitago oraindik gaztelanira tolestua.

Arrazoi gehiago ere izan ditugu pozik hartzeko saria, "momentu berezi batean harrapatu gaituelako, non denak ziren berri txarrak eta erasoak. Mariasun berak dio "euskararen kontrako eraso handi baten aurrean gaudela eta beharbada azkenaldi honetan kanpotik datorkigun poz bakarra izan da".

Sailkatze aldetik, irakaskintzan dihardugunok sarri esaten duguna gertatzen da *Krokodiloa ohe azpian* liburuarekin: ez dela erraza liburu hau mugatzen: "badakigu gazte eta helduen arteko mugak oso labainkorak direla, izan ere gazte literatura, berez, asmakizun nahiko modernoa da. "*Krokodiloa*"ren gaia heldu bati oso ondo sartuko zaio, gustura irakur dezake, azken finean bakardade historia delako" "Gazte literaturan" sailkatu dute "horretarako aproposak diren ezaugarri batzuk dituelako. Alde batetik narrazio laburra da, erritmo handikoa, ekintzak dira nagusi, umoretsua da..." Baina ez da gazte literatur tipikoa eta topikoa" Mariasunen hitzetan: "Haur eta helduen literaturako muga nahiko argia da; gazte eta helduen artekoa oso erlatiboa da. Gazte literatura komertzializatzeko erabildendena izena da"...

Testuak ukitzen duen gaia, edozein gizakiren baitan taupadaka dabilen "larritasuna, bakardadea, depresio ingurukoa eta baita ere itxaropena eta maitasuna da, umorezko errejistroa erabiliaz, apur bat satirikoa eta sarritan absurdua, depresioaren ingurukoa". *Krokodiloa* denok gure baitan daramagun munstroaren sinboloa da. Metafora bat da: ahotzar batekin irentsiko zaituen piztia da eta horrekin negoziatu behar da". eta "Mariasun Landak ohikoa duen umore ukitu finez, absurduarekin jolastuz, gertaera korapilatuz doa, amaiera biribil batera iristen den arte. Bakardadeaz, besteengana hurbiltzeko dugun zailtasunaz ari da egilea erritmo azkarrean." "Amaiera itxaropentsua du –dio idazleak– defendatzen duelako amodioa eta bizitza honetan denok krokodilo bat daramagulako ideia, baina konpartituz gero, existentzia arintzen duela".

Narrazioaren erritmoari garrantzi berezia eman dio: zehatza, bizia eta artifiziorik gabekoa, alperrikako hitzik gabekoa. "Lanak gaitasun literario pixka bat eskatzen du, beste irakurketa batzuk egin izana. Samurra da irakurtzen, baina sakontzeko behar da sentimentu batzuek esperimentaturik edukitzea".

Maria Jose Olaziregiren hitzetan "nabaritzen da Mariasunek duin kontsideratzen duela haur eta gazte literatura, bere kodeak menderatzen dituela eta sinesten duela egiten duenaren balioan. Horregatik eraman du saria".